

105 735

105 737 *live*

Ministerstvo kultury

Maltézské náměstí 471/1
118 11 Praha 1

NPU - Generální ředitelství
Došlo: 4.11.2015 11:01
Č. j.: NPU-310/82167/2015
Listů: 1 Příloh: 4

Telefon: 257 085 111
Fax: 224 318 155
E-mail: epodatelna@mkcr.cz

Náboženská obec Církve československé husitské v Kutné Hoře
Roháčova 625/5
284 01 Kutná Hora

Váš dopis značky

Naše značka
MK 51666/2015 OPP
MK-S 9184/2014 OPP

Vyřizuje/linka
Dědková Olga Mgr. / 428

V Praze dne: 04.09.2015

**Věc: řízení o prohlášení souboru býv. židovské synagogy č. p. 619 v Kutné Hoře,
Středočeský kraj – rozhodnutí o prohlášení za kulturní památku**

V příloze Vám zasíláme rozhodnutí Ministerstva kultury č. j. MK 51666/2015 OPP,
sp. zn. MK-S 9184/2014 OPP, ve výše uvedené věci.

Mgr. Petra Ulbrichová

Mgr. Petra Ulbrichová
vedoucí oddělení ochrany kulturních památek
v odboru památkové péče Ministerstva kultury

MINISTERSTVO KULTURY

Maltézské náměstí 471/1
118 11 Praha 1 – Malá Strana
IČ: 00023671 21

**Příloha: Rozhodnutí Ministerstva kultury č. j. MK 51666/2015 OPP, sp. zn. MK-S 9184/2014
OPP ze dne 4. 9. 2015.**

Stejnopis rozhodnutí:

Národní památkový ústav, generální ředitelství
Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech v Praze
Městský úřad Kutná Hora, úsek památkové péče
Krajský úřad Středočeského kraje, odbor kultury a památkové péče
Vlastní

994 950445

Ministerstvo kultury

Maltézské náměstí 471/1
118 11 Praha 1

Telefon: 257 085 111
Fax: 224 318 155
E-mail: epodatelna@mkcr.cz

Rozhodnutí nabylo právní moci: 30.9.2015

za správnost: Mgr. Píchal

V Praze dne 4. 9. 2015
č. j. MK 51666/2015 OPP
sp. zn. MK-S 9184/2014 OPP

ROZHODNUTÍ

Ministerstvo kultury jako příslušný orgán státní správy na úseku státní památkové péče

prohlašuje

podle ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, oba ve znění pozdějších předpisů, **soubor bývalé židovské synagogy č. p. 619 (ve Smíškově ulici), k. ú. Kutná Hora, obec Kutná Hora, okres Kutná Hora, Středočeský kraj,**

za kulturní památku.

Soubor je tvořen:

1. **bývalá synagoga č. p. 619 (na pozemku st. parc. č. 319/1), spolu s pozemkem st. parc. č. 319/1, k. ú. Kutná Hora**
2. **pozemek zahrady parc. č. 320, k. ú. Kutná Hora**
3. **pilířové oplocení se vstupní branou (na pozemku parc. č. 320), k. ú. Kutná Hora**
4. **2 řady původních dřevěných synagogálních lavic (v každé řadě 8 spojovaných lavic – celkem 16 lavic)**

V tomto řízení dle § 27 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, je účastníkem řízení: Náboženská obec Církve československé husitské v Kutné Hoře, Roháčova 625/5, 284 01 Kutná Hora, IČ: 26520524.

Nedílnou součástí výroku tohoto rozhodnutí je zakres umístění kulturní památky do kopie katastrální mapy (Příloha č. 1).

Další nedílnou součástí je fotodokumentace dřevěných synagogálních lavic (Příloha č. 2).

Odůvodnění

Ministerstvo kultury z vlastního podnětu zahájilo správní řízení o prohlášení souboru bývalé židovské synagogy č. p. 619 (ve Smiškově ulici), k. ú. Kutná Hora, obec Kutná Hora, okres Kutná Hora, Středočeský kraj, za kulturní památku. Soubor tvoří bývalá synagoga č. p. 619 spolu s pozemkem st. parc. č. 319/1, pozemek zahrady parc. č. 320, pilířové oplocení se vstupní branou a dále 2 řady původních dřevěných synagogálních lavic (v každé řadě 8 spojovaných lavic – celkem 16 lavic).

Odůvodnění podnětu: „budova nové synagogy, situovaná v exponované poloze v blízkosti jezuitské koleje, reprezentuje styl moderny v centru Kutné Hory. Je vůbec první zdejší stavbou, kterou moderna vstoupila do historického prostředí tohoto města. V památkově ceněném jádru Kutné Hory, kde vládl konzervativní přístup představitelů města, nebyl tento styl v době svého prosazování přijímán a byly požadovány stavby v umírněnějším historizujícím stylu. Projektantem synagogy, kombinující modernu s novobarokním stylem a reagujícím na protější barokní jezuitskou kolej, byl Bohuslav Moravec (1860-1921), nejtalentovanější místní architekt a stavitel konce 19. a počátku 20. století, absolvent pozemního stavitelství na české technice v Praze, se kterým je také spjato pronikání nového stylu do Kutné Hory. Bohužel první kutnohorská modernistická stavba, architektonicky hodnotný a stylově vytríbený hudební pavilón, který navrhl pro předměstí Karlov do velké zahrady před Tellerovým cukrovarem, zanikla v 70. letech 20. století.

Nová kutnohorská synagoga je rovněž dokladem rozmachu zdejší židovské náboženské obce, která dosáhla svého vrcholu právě kolem roku 1900, kdy ve městě žilo nejvíce Židů (celkem 224). Tehdy dosluhovala stará židovská synagoga v Radnické ulici ve dvoře domu č. p. 143 z roku 1881, přestavěná z hospodářské budovy (přestala být používána po výstavbě nové synagogy a zanikla ve 40. letech 20. století). Proti předchozí pohledově skryté a provizorní židovské modlitebně představovala předmětná novostavba pro zdejší židovskou obec reprezentativní a důstojný sakrální objekt.

Ve středních Čechách je památkově chráněno celkem sedmnáct synagog, přičemž v regionu Kutná Hora je v Ústředním seznamu kulturních památek evidována pouze velkolepě koncipovaná synagoga v maurském stylu v Čáslavi (v návrhu na prohlášení za kulturní památku je v okrese Kutná Hora ještě nedaleká maloměstská synagoga z roku 1914 v Uhlířských Janovicích). V regionálním kontextu je kutnohorská synagoga cenná také proto, že v okolních obcích sakrální židovské stavby většinou zanikly (Zbraslavice, Malešov, Kácov, Malín). Dobou vzniku i modernistickým stylem se secesními prvky je tato stavba dosti ojedinělá ve srovnání s ostatními synagogami v Čechách i na Moravě.“

V řízení se vyjádřil Městský úřad Kutná Hora, odbor památkové péče a školství, který ve svém stanovisku ze dne 14. 8. 2014, č. j. MKH/048620/2014, sp. zn. MKH/048620/2014/02/PAM/MON, doporučil prohlásit za kulturní památku pouze budovu

býv. synagogy spolu s pozemkem, na kterém stavba stojí. Dále uvedl, že „vzhledem k tomu, že celé území, kde se tato stavba nachází, je městskou památkovou rezervací, nepovažujeme za nutné prohlásit za kulturní památku pozemek parc. č. 320 k. ú. Kutná Hora se zahradou a s oplocením s branou. Objekt č. p. 619 ve Smíškově ulici v Kutné Hoře je bývalou židovskou synagogou. Synagoga byla postavena v letech 1902 - 1904. Autorem návrhu stavby byl arch. Bohuslav Moravec. Upravena byla v roce 1950, kdy byla odstraněna většina secesních prvků. V roce 2014 byla dokončena obnova fasády objektu, kdy byla vytvořena rekonstrukce architektonických prvků dle dochovaného původního plánu od arch. Bohuslava Moravce. Dům je odsazen od uliční čáry a je umístěn v zahradě. Kolem domu se nachází plot se vstupní branou. V prostoru předzahrádky jsou umístěny dva pomníky - pomník holocaustu a koule z hradu Sion.“

Dále se vyjádřil Krajský úřad Středočeského kraje, odbor kultury a památkové péče, který ve svém vyjádření ze dne 27. 8. 2014, č. j. 115163/2014/KUSK, sp. zn. SZ_115163/2014/KUSK, prohlášení předmětného souboru za kulturní památku doporučil. Uvedl, že „bývalá synagoga se nachází v ulici Smíškova, na území městské památkové rezervace Kutná Hora. Stavba se znaky moderny a novobaroka byla vystavěna roku 1902 dle plánů kutnohorského stavitele Bohuslava Moravce. Stavba byla jednou z prvních moderních staveb na území historického jádra Kutné Hory. Synagoga byla vystavěna jako reprezentativní sakrální objekt, který měl nahradit starou synagogu, přestavěnou z hospodářské budovy roku 1881 v Radnické ulici. V období 2. sv. války byla synagoga poničena. Stavba sloužila jako výrobní varhanářské firmy. Na konci 50. let. si objekt pronajala Československá církev husitská, později přešel do jejího vlastnictví, ve kterém je doposud. Z novější výzdoby se zde nachází socha Jana Roháče z Dubé zapůjčená z kutnohorského muzea, v čele interiéru je freska Ježíše Krista od akademického malíře Karla Skály.

V roce 1951 proběhla celková rekonstrukce stavby, při které byly odstraněny některé štukové prvky na hlavní fasádě. Budova je však zachovaná z velké části v původním stavu, včetně mnoha stavebních detailů. Z původního vybavení interiéru se dochovaly pouze synagogální lavice a lustry. Součástí objektu je také oplocení předzahrádky v místě staré hradební zdi, které bylo součástí autorského návrhu. Od loňského roku probíhá obnova stavby. Současný stav objektu, i přes svoje poničení v minulosti, prezentuje významné památkové hodnoty, stavba je cenná svým historickým kontextem i kvalitou autorského návrhu. Památkovou hodnotu navyšují i dochované části původního interiéru. Stavba je důležitou součástí dokladu výstavby židovské komunity nejenom v rámci Kutné Hory, ale i v rámci Středočeského kraje, neboť na mnoha jiných místech sakrální židovské stavby zanikly.“

Účastník řízení byl o zahájení řízení vyrozuměn podle § 3 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, dopisem Ministerstva kultury ze dne 27. 3. 2015, č. j. MK 20751/2015 OPP, a byl informován o svých právech a povinnostech v řízení. Tímto dopisem byl rovněž v souladu s § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, informován o tom, že již byly shromážděny všechny podklady pro rozhodnutí a byl vyzván, aby se vyjádřil jak k nim, tak ke způsobu jejich zjištění, případně navrhl jejich doplnění v zákonem stanovené lhůtě. Účastník řízení této možnosti nevyužil.

Popis:

Bývalá synagoga č. p. 619 je zděnou omítnutou patrovou budovou obdélného půdorysu. Hlavní pětiosé průčelí člení symetricky tři rizality rámované ozdobnými pylony, které spolu se zprohýbanými štíty zasahují do úrovně střechy. Důraz je položen na štít

středového rizalitu s kruhovým profilovaným polem s Davidovou hvězdou, který vrcholí deskami Desatera. Zatímco přízemní dveřní i okenní otvory jsou obdélného tvaru, patrová okna jsou zakončená půlkruhovým obloukem. Vstupy jsou umístěny po stranách průčelí. Nad přízemními okny jsou obdélná pole s jemnou štukovou výzdobou a Davidovými hvězdami po stranách. Oblouk oken v patře zvýrazňuje profilovaná nadokenní římsa s vrcholovým klenákem a jemným štukovým dekorem. Pod okny jsou geometrické parapetní výplně, doplněné bodovými štukovými ozdobami v podobě zvonečků. Zatímco přízemí člení pásová rustika, patro je hladce omítnuté, s výjimkou střední části pylonů, které jsou zdobené kanelurou. Průčelí zakončuje profilovaná korunní římsa.

Ostatní průčelí nemají reprezentativně pojatou fasádu. Boční západní průčelí o jedné ose se vstupem zdobí lisény, které zasahují až do horní části trojúhelného štítu. Uprostřed východního průčelí předstupuje nižší přístavba Aron ha-kodeš, krytá zaoblenou střechou s půlkruhovým štítem flankovaným převýšenými pylony. Průčelí členěné lisénami vrcholí půlkruhovým obloukem. Nad přístavbou svatostánku je kruhové okno. Korunní profilovaná římsa nad oknem kopíruje tvar půlkruhového oblouku. Zadní průčelí je o pěti osách (krajní osy v rizalitu). Hladkou fasádu člení profilovaná kordonová a korunní římsa. Okna i dveře jsou původní. Sedlovou střechu s valbičkou kryjí bobrovky.

Trojlodní interiér s pilíři o čtvercovém půdorysu je sklenut v každé lodi třemi poli plackových kleneb. Výklenek pro svatostánek je zakončený půlkruhovým obloukem s ozdobným vrcholovým klenákem a štukovým vegetabilním dekorem. Patro obíhá ze tří stran ženská galerie s dřevěným zábradlím členěným do profilovaných obdélných polí. Přístup pro ženy vedl na galerii z postranního vchodu v západním průčelí. Čelní stěnu nad výklenkem osvětluje kruhové okno osazené ve špaletě a rámované šambránou. Okenní výplň s motivem kalicha je novodobá. Mezi výklenkem pro svatostánek a kruhovým oknem je ozdobná profilovaná římsa. Na protilehlé západní straně nad vstupem do galerie je balkón nesený ozdobnými volutově stočenými krakorci. Na balkón je přístup otvorem sklenutým segmentovým obloukem. Dochována zůstala také původní dlažba, soubor dřevěných dveří a oken s původním kovááním a parapet ženské galerie.

Dvě řady původních **synagogálních lavic** sestávají z osmi dřevěných spojovaných lavic v každé řadě. Pohledové strany bočnic, připomínající svým kruhovým zakončením maurský oblouk, zdobí střídmy vyřezávaný dekor. Krajní opěrná křídla ukončují volutky.

Oplocení: jedná se o pilířové oplocení předzahrádky s kovovými výplněmi, se vstupní kovovou branou před centrem hlavního průčelí.

Během hodnocení Ministerstvo kultury zvážilo všechny výše uvedené podklady jednotlivě i ve vzájemných souvislostech a rozhodlo o prohlášení souboru bývalé synagogy č. p. 619 se zahradou, pilířovým oplocením se vstupní branou a původními dřevěnými synagogálními lavicemi za kulturní památku. Tento areál bývalé synagogy v Kutné Hoře je významným zachovaným pozůstatkem zdejší židovské komunity. Ta si v roce 1902 nechala postavit nový reprezentativní a důstojný sakrální objekt, který byl situován v exponované poloze samotného historického jádra města naproti jezuitské koleji. Tato synagoga představovala jednu z prvních moderních staveb na území historického jádra Kutné Hory. V kombinaci moderny a novobaro (jako reakce na protějščí barokní jezuitskou kolej) ji navrhl Bohuslav Moravec - významný místní architekt a stavitel přelomu 19. a 20. století. Na hlavní fasádě, původně dekorované secesními štukovými prvky, architekt uplatnil svůj oblíbený modernistický motiv přečnívajících pylonů.

Budova se do současnosti dochovala z velké části v původním stavu z doby svého vzniku, pouze s pozdějšími drobnějšími úpravami. Je dochována v historickém hmotovém rozvržení i s řadou stavebních detailů. V nedávné době byla provedena velmi citlivá rekonstrukce hlavního průčelí stavby, která budovu uvedla do stavu, který se blíží jejímu původnímu vzhledu na poč. 20. století.

Předmětná býv. synagoga je po architektonické stránce stavbou velmi kvalitní a její celková památková hodnota je navýšena jejím dochovaným interiérem s původní štukovou výzdobou, podlahami, dřevěným zábradlím ženské galerie a souborem dřevěných dveří a oken s původním kováním.

Dále Ministerstvo kultury rozhodlo o prohlášení za kulturní památku v případě souboru dřevěných synagogálních lavic, které jsou pozůstatkem původního vybavení synagogy a rovněž příkladem velmi kvalitní umělecko-řemeslné práce.

Nedílnou a památkově cennou součástí pohledově exponovaného areálu synagogy je i pozemek okolní zahrady, která je s vlastní budovou synagogy historicky spjata.

Památkovou hodnotu stavby umocňuje také fakt, že se do dnešní doby dochovalo bez výraznějších změn i historické pilířové oplocení předzahrádky se vstupní branou, které pochází ze stejné doby jako synagoga a je rovněž autorským počinem architekta Bohuslava Moravce.

Ministerstvo kultury konstatovalo, že předmětná bývalá synagoga se včetně svého původního oplocení v místě významně pohledově uplatňuje a má význačnou urbanistickou i architektonickou hodnotu. Svým umístěním, charakterem, historickou, architektonickou i urbanistickou podstatou a mírou dochování autentických detailů soubor splňuje podmínky pro prohlášení věci za kulturní památku ve smyslu ustanovení § 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podle ustanovení § 152 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, podat ve lhůtě 15 dnů od jeho doručení rozklad. Lhůta pro podání rozkladu počíná běžet podle § 40 odst. 1 písm. a) správního řádu den následující po dni, kdy bylo toto rozhodnutí doručeno. Doručení písemnosti upravuje § 23 a § 24 správního řádu, který stanoví, že nebyl-li adresát tohoto rozhodnutí zastížen, rozhodnutí se uloží v provozovně provozovatele poštovních služeb. Jestliže si adresát uložené rozhodnutí ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy bylo rozhodnutí k vyzvednutí v provozovně provozovatele poštovních služeb připraveno, nevyzvedne, považuje se rozhodnutí podle § 24 odst. 1 správního řádu za doručené posledním dnem této lhůty (od tohoto dne běží v tomto případě lhůta pro podání rozkladu). Doručení písemnosti pomocí datové schránky upravuje § 17 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, který rovněž stanoví přednostní doručování dokumentů prostřednictvím datové schránky. Nepřihlásí-li se adresát do své datové schránky ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, považuje se tento dokument za doručený posledním dnem této lhůty. O rozkladu proti tomuto rozhodnutí rozhoduje ministr kultury. Rozklad se podává u Ministerstva kultury na výše uvedenou adresu.

Mgr. Petra Ulbrichová

Mgr. Petra Ulbrichová
vedoucí oddělení ochrany kulturních památek
v odboru památkové péče Ministerstva kultury

Příloha č. 1: soubor bývalé židovské synagogy č. p. 619 (ve Smiškově ulici), k. ú. Kutná Hora, obec Kutná Hora, okres Kutná Hora, Středočeský kraj - kopie katastrální mapy s vyznačením umístění věci; nedílná součást tohoto rozhodnutí

Příloha č. 2: fotodokumentace dřevěných synagogálních lavic

pohled na jižní řadu původních synagogálních lavic

pohled na severní řadu původních synagogálních lavic